

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył W. S. o to, że w dniu 30 maja 2013r. w miejscowości D., Gm. (...), woj. (...) będąc uprzednio skazanym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy M. III Wydziału Karnego z dnia 15 października 2010r. za sygnaturą akt III K 39/10 m.in. za czyny określone wyrokami IV K 868/07 Sądu Rejonowego w Lublinie z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk oraz III K 763/08 Sądu Rejonowego dla Warszawy M. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk na karę trzech lat i trzech miesięcy pozbawienia wolności i po odbyciu całości kary do dnia 27 października 2010r. po uprzednim wyłamaniu zamków w drzwiach wejściowych do niezamieszkałego budynku mieszkalnego o nr (...) stanowiącego własność P. S. i D. S. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia kompletu mebli kuchennych składającego się z ośmiu elementów o łącznej wartości 300 zł czym działał na szkodę D. S. to jest o czyn z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk.

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2015r. wydanym w sprawie II K 770/13, Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, W. S. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator, który powołując się na art. 438 pkt 2 kpk i art. 439 § 1 pkt 8 kpk rozstrzygnięciu temu zarzucił obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 kpk poprzez prowadzenie postępowania karnego wobec W. S. gdy postępowanie karne dotyczące tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone w dniu 16 października 2013r. wydaniem postanowienia o umorzeniu dochodzenia przeciwko W. S. w sprawie Ds. 2650/13/D Prokuratury Rejonowej w Świdniku w sytuacji gdy zgodnie z dyspozycją wskazanego przepisu należało umorzyć postępowanie przeciwko W. S. prowadzone przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku II Wydział Karny pod sygn. II K 770/13;

wskazując na ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania przeciwko W. S. z uwagi na to, że postępowanie karne dotyczące tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i dlatego też nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż błędna była decyzja prokuratora o wyłączeniu do odrębnego rozpoznania sprawy wówczas podejrzanego W. S. w części w jakiej działał on na szkodę P. S. (k. 123) i równoczesne kontynuowanie postępowania w części dotyczącej działania na szkodę D. S. to jest pokrzywdzonego, który złożył wniosek o ściganie. Jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia z dnia 15 października 2013r. (k. 123) o wyłączeniu, argumentem mającym przemawiać za takim rozstrzygnięciem procesowym było nie złożenie wniosku o ściganie przez P. S. w sytuacji kiedy drugi syn oskarżonego – D. S. złożył wymagany wniosek o ściganie. Konsekwencją tego uchybienia było następnie wydanie w dniu 16 października 2013r. postanowienia o umorzeniu dochodzenia przeciwko W. S. podejrzanemu o popełnienie czynu z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk na szkodę wyłącznie P. S., to jest pokrzywdzonego (syna), który nie składał wniosku o ściganie (k. 84 akt DS. 2650/13/D Prokuratury Rejonowej w Świdniku). Jako przyczynę umorzenia wskazano brak wniosku o ściganie pochodzącego od pokrzywdzonego. W sposób oczywisty było to rozstrzygnięcie rażąco błędne bowiem brak wniosku o ściganie pochodzącego od jednego z pokrzywdzonych nie uprawniał prokuratora do odrębnego orzeczenia w tej części. Orzeczenie kończące postępowanie w sprawie może dotyczyć jedynie całości czynu, a nie jego elementów (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 6 czerwca 2001r. II AKa 197/01, OSA 2001/10/67). W tej sytuacji procesowej to jest braku wniosku o ściganie pochodzącego od jednego pokrzywdzonego prokurator powinien zmodyfikować zarzut przedstawiony podejrzanemu poprzez ograniczenie w jego opisie jedynie działania na szkodę pokrzywdzonego, który złożył wniosek o ściganie. Działanie prokuratora nie uwzględniało w ogóle zasady niepodzielności przedmiotu procesu, z którego wynika między

innymi zakaz odrywania niesamodzielnych fragmentów czynu w celu ich odrębnego rozpoznania (por. uzasadnienie wskazanego wyroku SA we Wrocławiu i poglądy doktryny tam przytaczane).

Niezależnie jednak od takiego uchybienia jakie miało miejsce w postępowaniu przygotowawczym, zdziwienie budzić może postawa prokuratora, który podczas postępowania sądowego trwającego od dnia 24 października 2013r. (złożenie aktu oskarżenia) do dnia 19 sierpnia 2015r. (data wydania wyroku), nie ujawnił w ogóle orzeczenia (postanowienia o umorzeniu dochodzenia), które jak następnie wywodził w apelacji skutkować miało niedopuszczalnością postępowania sądowego (art. 17 § 1 pkt 7 kpk).

W ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie nie zaistniała w ogóle wskazana negatywna przesłanka procesowa określona w art. 17 § 1 pkt 7 kpk (ne bis in idem), czyli zakaz zarówno ponownego wszczęcia, jak i kontynuowania postępowania o ten sam czyn tej samej osoby, co do którego zapadło prawomocne orzeczenie. Jak wskazuje się w doktrynie, które to poglądy Sąd a quem podziela, stan rzeczy osądzonej tworzą zawsze prawomocne orzeczenia merytoryczne, rozstrzygające w kwestii odpowiedzialności karnej sprawy jak skazanie, uniewinnienie, warunkowe umorzenie. Z kolei orzeczenia formalne, a więc o dopuszczalności (niedopuszczalności) procesu (np. umorzenie), aktualizują zakaz ne bis in idem tylko jeżeli oparte są na ujemnej przesłance bezwzględnej czyli takiej która nigdy nie może już zostać usunięta (np. przedawnienie, śmierć oskarżonego, abolicja). W przypadku braku wniosku o ściganie jest możliwe przeciw ponowne prowadzenie postępowania o ten sam czyn tej samej osoby choćby poprzez wznowienie umorzonych dochodzenia (art. 327 § 2 kpk) albo uchylenie prawomocnego postanowienia w trybie art. 328 kpk i tym samym postanowienie o umorzeniu dochodzenia z powodu braku wniosku o ściganie nie tworzy negatywnej przesłanki procesowej o charakterze bezwzględnym (por. T. Grzegorzczak: Komentarz do art. 17 Kodeksu postępowania karnego – teza 1 i 8, Lex Omega 2015) . W sposób oczywisty odmowa złożenia wniosku o ściganie nie stoi także na przeszkodzie późniejszemu jego złożeniu, o ile nie upłynął jeszcze termin przedawnienia karalności czynu (por. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego, Zakamycze 2003, s. 113). Stanowisko takie znajduje swoją aprobatę także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, gdzie przyjęto, iż „wygaśnięcia prawa do skargi stanowiące jedną z przesłanek rei iudicate, następuje dopiero na skutek umorzenia postępowania przygotowawczego wobec danej osoby o określony czyn i to tylko wtedy, gdy nie zachodzi podstawa do wznowienia tego postępowania albo uchylenia prawomocnego postanowienia o umorzeniu przez Prokuratora Generalnego” (por. wyrok SN z 21.01.2015r., V KK 270/14, nie publ.). W przedmiotowej sprawie, wcześniejsze umorzenie postępowania przygotowawczego (art. 17 § 1 pkt 10 kpk), po wadliwym wyłączeniu „części” sprawy do odrębnego rozpoznania w zakresie działania na szkodę pokrzywdzonego, który nie złożył wniosku o ściganie w żaden sposób nie doprowadziło do wygaśnięcia prawa do wniesienia skargi przez oskarżyciela publicznego obejmującej działanie oskarżonego na szkodę tego pokrzywdzonego, który złożył wniosek o ściganie.

Reasumując stwierdzić należy, iż postępowanie przed Sądem I instancji nie było obarczone bezwzględną przyczyną odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 kpk wobec czego zarzut ten sformułowany w apelacji uznać należy za całkowicie bezzasadny.

Wskazać także należy, iż już samo podniesienie przez autora apelacji bezwzględnej przyczyny odwoławczej o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 kpk w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 kpk nie uwzględnia treści rozstrzygnięcia Sądu I instancji i obszernych wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku. Lektura akt sprawy wskazuje, iż podstawą wydania wyroku uniewinniającego zgodnie z normą art. 414 § 1 kpk było nie zrealizowanie przez oskarżonego znamion czynu zabronionego określonego w art. 279 § 1 kk jak też znamion czynu zabronionego stypizowanego w art. 193 kk czyli stwierdzenie negatywnej przesłanki procesowej o charakterze bezwzględnym określonej w art. 17 § 1 pkt 2 kpk. Ugruntowane w tym zakresie jest orzecznictwo jak i poglądy doktryny, iż zbieg przeszkód procesowych określonych w art. 17 § 1 pkt 1 lub 2 kpk z inną przeszkodą procesową (np. przedawnienie) obliguje do wydania wyroku właśnie uniewinniającego, jeżeli doszło już do rozpoczęcia przewodu sądowego (por. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2005r. SNO 1/05, Lex nr 568878 oraz orzecznictwo i piśmiennictwo tam cytowane).

W świetle powyższego skoro w przedmiotowej sprawie Sąd a quo przeprowadził wyczerpująco postępowanie dowodowe, prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał prawidłowej subsumcji prawnej – czego zresztą autor apelacji

nie kwestionuje- , a następnie uznał, iż czyn zarzucony oskarżonemu nie zawiera znamion czynu zabronionego (mienie stanowiło własność oskarżonego) – to jedynym zgodnym z art. 414 § 1 kpk rozstrzygnięciem było wydanie wyroku uniewinniającego.

Reasumując, z przyczyn wyżej podanych Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji prokuratora, a o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzekł na mocy art. 636 § 1 in fine kpk.

Adam Michalski Jacek Janisze k Wojciech Wolski